

2025-11-07

Dnr: 5.2.1- 2025-1361

Klimat- och näringslivsdepartementetkn.remissvar@regeringskansliet.seKn.cks.remissvar@regeringskansliet.se**Remissvar promemoria Ändamålsenliga säkerhets- och strålskyddskrav för utvinning och anrikning av kärnämnen**
KN2025/01478

Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament. Dess syfte är att stärka de svenska samernas möjligheter som urfolk att bevara och utveckla sin kultur. En av Sametingets uppgifter är att medverka i samhällsplaneringen och säkerställa att samiska intressen – däribland renskötsel – beaktas vid användning av mark och vatten. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter¹.

Inledning

Promemorian syftar till att skapa en ändamålsenlig reglering för utvinning och anrikning av kärnämnen, där strålskydds- och säkerhetskrav är anpassade efter verksamhetens risker. Sametinget har i sina remissvar (KN2024/02540 och KN 2024/01912) till promemorian *Att åter möjliggöra utvinning av uran* och *En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar* tydliggjort att frågan om uranutvinning måste förstås i ljuset av den målkonflikt som föreligger mellan, å ena sidan, exploatering av naturresurser och, å andra sidan, respekten för samiska rättigheter samt säkerställande av den samiska kulturens fortlevnad och utveckling. Sametinget har även lyft den samiska markanvändningens sårbarhet vid kärnteknisk påverkan.

Sametingets syn och ställningstagande på promemorians förslag

Sametinget noterar att promemorian föreslår att utvinning av kärnämnen inte längre ska klassas som kärnteknisk anläggning, men fortsatt vara kärnteknisk verksamhet. Detta innebär att tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken inte längre krävs, vilket minskar kommunalt inflytande – och därmed även samiskt inflytande – i frågor som kan ha stor påverkan på samisk markanvändning. Sametinget motsätter sig därför att utvinning av kärnämnen undantas från tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken.

Vi vil särskilt lyfta fram behovet av att i det fortsatta utredningsarbetet beakta det samiska folkets och den samiska kulturens särskilda förutsättningar samt de erfarenheter som finns från tidigare kärntekniska händelser. Samisk markanvändning, renskötsel och kultur måste ges ett särskilt skydd i lagstiftningen. Lagen (2022:66) om konsultation med det samiska folket måste tillämpas fullt ut under pågående utredning samt vid eventuell planering och tillståndsprövning av kärnteknisk verksamhet.

Yttrandet har lämnats av kanslichef Lars-Ove Sjajn efter föredragning av samhällsplanerare Brita Iren Thomasson. I den slutliga handläggningen har enhetschef Eli Larsdotter deltagit.